

En zooals Tollens ten opzichte van Bilderdijk, was Bogaers ten opzichte van Tollens: „Mijn Vriend Bogaers”, schrijft hij in een brief van 30 Dec. 1855, heeft mijn tusschenkomst bij U ingeroepen. Hij is een bibliomaan even als ik, schoon van verschillenden vorm. Gelijk ik een oprakelaar ben van alles wat ik van Bilderdijk magtig kan worden, zoo is hij — nog wat kleingeestiger — een verzamelaar van alles wat hij van mij kan vinden. Op de auctie der Bibliotheek van den Hr. Schouten te Dordt heeft hij doen inkoopen alle de handschriften, die er van mijne bundels, bij Immerzeel uitgegeven, aanwezig waren, en die waarschijnlijk door den uitgever aan zijn protecteur Schouten waren gecedeerd of verkocht. Mijn Vriend Bogaers heeft er ruim f 200,— voor besteed. Nu vraagt hij mij of Gij ook in 't bezit gebleven zijt van de manuscripten mijner bij U uitgegeven bundels en of hij die, in dat geval, door mijne tusschenkomst, ook magtig zou kunnen worden, namelijk door ze van U te koopen. Ik herinner mij van die geschriften, die waarschijnlijk meestal kladden zijn, bijna niets, en 't is mij wel nooit ingevallen, de handschriften, waarvan ik het copyrecht heb afgestaan, als mijn blijvend eigendom te beschouwen. Mogt gij ze niet bewaard hebben of er geen afstand van willen doen, laat het dan mij maar weten; maar mogt gij ze willen overdoen, correspondeer dan liever deswegens met den Heer Bogaers zelve, dewijl ik geen gepatenteerd makelaar ben”.

De manuscripten van Tollens' werken zijn voor een gedeelte bewaard gebleven; van andere zijn de laatste drukproeven, ingebonden, voorhanden; ook eenige oorspronkelijke teekeningen van Eerelmans en Rochussen zijn in mijn collectie aanwezig.

Ten slotte volgen hier nog eenige bijzonderheden over de in het begin van dit artikel genoemde personen.

*Willem Hendrik Suringar* werd geboren te Leeuwarden in 1790 en overleed in 1872 te Amsterdam. Hij was o.a. de stichter van „Nederlandsch Mettray” en van de vereeniging tot zedelijke verbetering der gevangenen. cf. o.a. Dr. E. Laurillard, *Levensschets van W. H. Suringar*, 1873; Oberman *Verwaarloosde en misdadige jeugd* 1922, Hst. 3, 4, 5.

*Gerard Tjaerd Nikolaas Suringar*, jongere broeder van